

KONTROL ODAĞININ GİRİŞİMCİLİK POTANSİYELİNE ETKİSİNDE BAŞARMA İHTİYACININ ARACILIK ROLÜ*

Öğr. Gör. Dr. Mert ÖZGÜNER

Adıyaman Üniversitesi
Besni Meslek Yüksekokulu
mozguner@adiyaman.edu.tr

Öğr. Gör. Aydın ÖZDEMİR

Adıyaman Üniversitesi
Besni Meslek Yüksekokulu
aozdemir@adiyaman.edu.tr

Metin SAYGILI

Sakarya Üniversitesi SBE
İşletme ABD Doktora Öğrencisi
mtnsaygili@gmail.com

Ömer Alperen ONAY

Sakarya Üniversitesi SBE
İşletme ABD Yüksek Lisans Öğrencisi
omeralperenonay@gmail.com

ÖZ: Bu çalışmada kontrol odağının girişimcilik potansiyeline etkisinde başarıma ihtiyacının aracılık rolü Hiyerarşik Regresyon Analizi ile test edilmiştir. Bu kapsamda hazırlanan hipotezler Adıyaman Üniversitesi Besni Meslek Yüksekokulu'nda öğrenim gören ve 2016-2017 Akademik Yılında Girişimcilik dersi alan 198 öğrenci üzerinde test edilmiştir. Elde edilen bulgular neticesinde kontrol odağının girişimcilik potansiyeline etkisinde başarıma ihtiyacının kısmi aracılık rolünün olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kontrol Odağı, Girişimcilik Potansiyeli, Başarıma İhtiyacı

THE INTERMEDIARY ROLE OF ACHIEVING THE NEED OF ACHIEVING THE ENTREPRENEURSHIP POTENTIAL OF THE CONTROL POINT

ABSTRACT: In this study the mediating role of the need to achieve the control effect of entrepreneurship potency has been tested with Hierarchical Regression Analysis. In this context the hypotheses that were prepared in the scope of the study were applied to 198 students who were studying at Adıyaman University, Besni Vocational High School and who received Entrepreneurship in Academic Year 2016-2017. As a result of the obtained findings has been achieved, the result of the partial mediation of the need to achieve control of the effect of entrepreneurial potential.

Keywords: Control Focus, Entrepreneurship Potential, Achievement Need

*Bu çalışma, 20-22 Nisan 2017 tarihlerinde Bursa'da düzenlenen 2. Lisansüstü İşletme Öğrencileri Sempozyumu'nda sunulmuş, geliştirilerek makale formatına getirilmiştir.

1. GİRİŞ

Girişimci kişilik özelliğine sahip bireylerin başarıma ihtiyacı son derece yüksek olmaktadır. Fırsatları gören ve yeni iş sahaları meydana getirebilen girişimciler bir işe ilk giriştikleri zaman hem maddi hem de manevi yönden büyük harcamalar yapmak zorunda kalabilmektedirler. Girişimcilerin başarıma isteği ve azmi ne kadar yüksek olursa girişimlerinin de başarıya ulaşması o derece mümkün olmaktadır. Girişimci kişiler risk ve sorumlulukları üstlenmekten çekinmezler ve yeniliklere karşı açıktırlar.

Girişimci bir kişi, başarılı olduğu takdirde çevresinde bulunan kişilerde girişimcilik konusunda heveslenmekteve girişim denemelerinde bulunmaktadırlar. Başarılı girişimcilerin çevresinde girişimciliğe yönelik potansiyelde artmaktadır. Literatür incelendiğinde yapılan araştırmalardan yola çıkılarak girişimci potansiyele sahip olan bireylerin özellikleri genel itibari ile şu şekilde sıralana bilir; girişimci potansiyeline taşıyan kişiler yeniliklere karşı açık, risk almaya eğilimine sahip, farklı düşünebilenve farklı görebilen, yaratıcı, yetenekli, fırsat odaklı ve içsel kontrol odağına sahip kişilerdir. Söz konusu bu özelliklere sahip olan kişiler potansiyel bir girişimci olarak tanımlanmaktadır (Cansız, 2007, 28).

Genel anlamı ile yeni bir iş kurma ile anılan girişimcilik kavramı bir süreci ifade etmektedir. Girişimci kişiler sermaye bulabilen ve bu sermayeyi yatırıma dönüştürme yeteneğine sahip kişilerdir. Hatalarından ders alan ve sorunların üstesinden gelmek adına kendini eleştirme yeteneğine sahip olan girişimci kişiler başarıya ulaşmak adına denemelerde bulunmaktan çekinmezler. Başarıya ulaşan girişimciler kendi ekonomik durumlarının yanında ülkesinin ekonomik yönden gelişmesine de büyük katkılar sağlamaktadırlar.

Bu çalışmada öncelikle kontrol odağının ve başarıma ihtiyacının girişimcilik potansiyeline etkisi üzerinde durulacak daha sonra kontrol odağının girişimcilik potansiyeline etkisinde başarıma ihtiyacının aracılık rolü tespit edilmeye çalışılacaktır.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1.Kontrol Odağı

Kontrol odağı kavramı ilgili yazında içsel kontrol odağı ve dışsal kontrol odağı olmak üzere iki şekilde ele alınmaktadır. Kişilerin başlarına gelen olayları nasıl yorumladığı ile ilgili olan kontrol odağı kavramı Rotter, (1966) tarafından mükâfat ve müeyyidelerin birey tarafından mı yoksa bireyinharicindeki farklı unsurlar tarafından mı kontrol edildiğine ilişkin algılamaları biçiminde tanımlanmıştır.

Kişiler yaşamları boyunca çeşitli başarı ve başarısızlıklarla karşılaşılırlar. Bu başarı ve başarısızlıkların sebeplerini nasıl yorumladıklarına bağlı olarak içsel veya dışsal kontrol odaklı olarak isimlendirilirler. Zhao ve Chen (2008) kontrol odağı kavramını; kişinin kendi eylemlerinin ve bu eylemlerin sonuçlarının arasındaki bağlantı gücünü ne şekilde algıladığını yansıtan bir değişken olarak tanımlamışlardır. İçsel ve dışsal kontrol odaklarını iki uç olarak düşündüğümüzde insanların büyük çoğunluğu bu iki uç arasında bir yerde bulunmaktadırlar.

Literatürde denetim odağı olarak da isimlendirilen kontrol odağı kavramı çeşitli bilim dallarının konusu olarak araştırmacılar tarafından incelenmektedir. İçsel ve dışsal olarak sınıflandırılan kontrol odağı kavramı insanların kişilik özellikleri ile yakından ilgili bir kavramdır. Yaşamlarında meydana gelen olayların sonuçlarını şans, kısmet, çevresel faktörler gibi dış faktörlere dayandıran kişiler dışsal kontrol odaklı kişiler olarak ifade edilirken, faaliyetlerin sonuçlarını kendi başarı veya başarısızlıkları ile açıklayan kişiler ise içsel kontrol odağına sahip olan kişiler olarak tanımlanmaktadır (Luthans ve Ibrayeva, 2006).

2.2.Girişimcilik Potansiyeli

Girişimcilik konusu pek çok araştırmacı tarafından incelenmiş ve üzerine pek çok çalışma yapılmış bir konudur. Fakat girişimcilik konusuna ilişkin farklı görüş ve düşüncelerin olması yapılan çalışmaların yeterli olmamasına, konuya ilişkin farklı açılardan yapılan çalışmaların yeni çalışma konularına zemin hazırlamasına neden olmaktadır. Günümüz dünyasında çok önemli bir yere sahip

olan girişimcilik konusu önemini giderek arttırmaktadır. Girişimcilik kavramı çok uzun yıllardan beri var olan bir kavramdır. Araştırmacılar girişimci bireylerin özelliklerinin doğuştan mı geldiği yoksa çevre faktörünün de etkisiyle sonradan mı geliştiği konusunda bir uzlaşmaya varamamışlardır. Bazı araştırmacılar girişimcilik özelliklerinin gelişmesinde çevre faktörünün etkisinden bahsederken bazı araştırmacılar da kişilik özelliklerinden bahsetmektedir. Girişimciliğin ortaya çıkmasında kişilik yapısının etkili olduğunu düşünen araştırmacılar risk alma, başarıya ihtiyacı ve kontrol odağı üzerine yoğunlaşırken çevre faktörünün etkili olduğunu düşünen araştırmacılar ise toplum yapısı, kültürel özellikler ve grup yapısı üzerine odaklanmışlardır (Aytaç, 2006)

Girişimcilik kavramının tanımını yapan araştırmacılar kavramı farklı açılardan ele alarak tanımlamışlardır. Örneğin Binks ve Vale (1990) girişimci kişiyi kıt kaynaklara yönelik olarak doğru kararlar almada uzmanlaşan kişi şeklinde tanımlarken Titiz (1999) girişimci bireyi mevcut durumu değiştirmek maksadıyla, üretkenlik yeteneğini kullanan kişi olarak tanımlamaktadır. Literatürde yer etmiş ve sıkça kullanılan tanım Ireland, Hitt ve Sirmon (2003) tarafından girişimciye yönelik olarak yapılan tanımlamadır. Tanımlamaya göre girişimci önceden hiç kimsenin farkına varmadığı fırsatları görüp, değerlendirebilen kişi olarak ifade edilmektedir. Girişimci kişiye ilişkin olarak literatürde yapılmış olan tanımlamalara bakıldığında girişimci kişilerin ortak yönü olarak ticari faaliyetlere yönelik olarak fırsatları gören ve değerlendiren, risk almaktan çekinmeyen, yenilikçi, başarıya güdüsüne sahip olan, atılgan kişiler olduğu ifade edilmektedir. Girişimcilik kavramı ise genel olarak ticari faaliyetlere yönelik olarak, herkesçe görülemeyen ve fark edilemeyen fırsatları görüp, değerlendiren ve buna yönelik olarak maddi kazanç sağlamak adına gerçekleştirilen bir girişim süreci olarak ele alınmaktadır (Dündar ve Ağca, 2007, 124).

Girişimci bireyin bilgi ve tecrübesi, çalışma azmi, mali gücü ve enerjisi başarısını etkilemektedir. Bunun yanında girişimcilik potansiyeli, girişimci kişinin sahip olduğu kişisel özelliklere bağlıdır (Hisrich ve Peters, 2002, 32-33). Literatürdeki tanımlamalara ve araştırmalara bakılarak girişimcilik potansiyeline sahip olan kişilerin genel özellikleri; yeniliklere açık, risk almaya eğilimli, yaratıcı, yetenekli ve fırsat odaklılık şeklinde açıklanmaktadır (Cansız, 2007, 28).

Girişimcilik potansiyeli girişimcilerin başarılı olma ihtimallerini ifade etmektedir. Girişimcilik potansiyeli girişimcinin vizyon ve misyonunu belirler. Girişimcilik potansiyeli, yeni ürün, hizmet veya fikir yaratma becerisine sahip olmak, yeni girişimci fikirler bulabilmek adına uyanık olmaktır (Güven, 2009, 266). Girişimciliğe yönelik olarak yapılan araştırmalar ve bu bağlamda verilen girişimcilik dersleri ile kişilerin girişimcilik potansiyelleri artırılabilir (Güney ve Nurmakhamatuly, 2007, 70)

Özdemir ve diğerlerinin (2016) yapmış olduğu çalışmaya göre girişimcilerin sahip olduğu karakteristikler arasında yer alan başarıya ihtiyacı ve risk alma durumunun bireylerin girişimcilik potansiyeli üzerinde pozitif etkilerinin olduğu belirtilmiştir. Ören ve Biçkes (2011) tarafından gerçekleştirilen çalışmanın sonucuna göre başarıya ihtiyacı ve girişimcilik potansiyeli arasında istatistiki açıdan pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür.

2.3. Başarıya İhtiyacı

Girişimci kişilik özelliklerinden biri olarak ele alınan başarıya ihtiyacı McClelland (1961) tarafından girişimcilik davranışlarını etkileyen bir faktör olarak ileri sürülmüştür. McClelland (1961)'in ortaya koymuş olduğu teoriye göre başarıya ihtiyacı insanların sergilemiş oldukları davranışların ardında yatan itici bir güç ve girişimcilerin davranışlarını etkileyen psikolojik faktörlerdir. Başarıya ihtiyacı gerçekleştirilecek bir eylemin başarılı bir biçimde yönetilmesi için temel bir belirleyicidir. Herkesçe bilinen ve kabul görmüş bir görüş olarak bir işe başlarken başarılı olamayacağını düşünmek bu işin başarısızlıkla sonuçlanmasının en büyük nedenidir. Bu yüzden girişimci kişiler bir işe başlarken başarılı olacaklarına inanarak ve istedikleri sonuca ulaşacaklarına inanarak belirli riskleri alarak işe başlarlar. Hansemark (2000)'e göre başarıya ihtiyacı toplumların ekonomik yönden kalkınmaları ve gelişmeleri noktasında önemli bir güdü enstrümanı olma niteliğine haizdir (Hansemark, 2000, 634).

Bireylerin giriştikleri bir işte başarılı olmak için istekli ve çalışma azmine sahip olmaları gerekmektedir. Özellikle söz konusu bir yeni fikre yönelik olarak meydana getirilecek çalışmalarda

girişimi gerçekleştirenlerin başarıya inanmaları, girişimin başarı ile sonuçlanmasında büyük önem arz etmektedir. Pillis ve Reardon'a (2007) göre başarıma ihtiyacı, başarı güdüsü girişimciliğin en yaygın belirleyicilerinden birisidir. Başarma güdüsü hem bireyin hem de ülkenin ekonomik kalkınması ve ilerlemesine yönelik olarak kritik bir öneme sahiptir (Pillis ve Reardon, 2007).

Girişimci bireylerin başarılı olmak adına büyük bir istek ve çalışma azmine sahip oldukları bununla birlikte hedeflerine ulaşmayı sevdiğikleri bilinmektedir (Koh, 1996). Girişimcilik davranışlarını uzun dönemli olarak ele aldığımızda başarıma ihtiyacının ve bu ihtiyaç ile güdülenmiş olan bireylerin girişimciliğe yönelik olarak davranışlar sergileme potansiyellerinin, diğer kişilere oranla daha yüksek olduğu görülmektedir (Ören ve Biçkes, 2011, 73). Yani başarıma ihtiyacına, başarıma güdüsüne sahip olan bireylerin başkalarının emri altında sıradan işlerde çalışmak yerine kendi fikir ve düşüncelerini hayata geçirmek ve bir girişimde bulunma eğiliminde oldukları görülmektedir. Yüksek bir başarıma ihtiyacı güdüsü bireyleri girişimci faaliyetlere doğru itmektedir. Bu bağlamda başarı ihtiyacı güdüsü yüksek olan bireylerin, bir şeyleri başarmak için diğer kişilere nazaran daha istekli olmaları, onların girişimcilik eğilimlerinin daha yüksek olmasına neden olmaktadır (Özden vd., 2008, 5).

Özdemir ve diğerlerinin (2016) yapmış olduğu çalışmada katılımcılardan elde edilen bulgular başarıma ihtiyacı ve girişimcilik potansiyeli arasında istatistiki açıdan pozitif yönlü ve anlamlı ilişkinin olduğunu göstermiştir. Ceylan ve Demircan (2002), Girişimcilerin başarı, güç ve yakın ilişki ihtiyaçlarının kişilik özellikleriyle ilişkisi üzerine Düzce Bölgesi'ndeki KOBİ'lerde yaptıkları araştırma sonucuna göre girişimci bireylerin sahip oldukları ilk girişimlerini kurma sebepleri ile başarıma ihtiyaçları arasında anlamlı bir ilişkinin var olduğu neticesini tespit etmişlerdir.

2.4. Araştırmanın Sorunsalı

Girişimcilik potansiyeli yüksek kişiler incelendiğinde yeniliklere açık olma, risk alma, yaratıcılık, basiretli ve fırsat mihraklı olma özelliklerine haiz olduğundan bu kişiler 'potansiyel girişimci' olarak nitelendirilmektedir (Cansız, 2007, 28).

Bu özelliklerin yanında girişimci kişilerin kontrol odaklı davranış sergiledikleri çeşitli çalışmalarda kendine yer bulmaktadır. Bu bağlamda, Bozkurt ve Erdurur'un (2013) yapmış oldukları çalışmanın sonuçları kontrol odağı faktörünün girişimcilik eğilimi üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Naktiyok (2004) yaptığı çalışmaya göre girişimcilik davranışı ile içsel kontrol odağı arasında pozitif yönlü bir ilişki söz konusudur (Naktiyok, 2004, 26-27).

Başarma ihtiyacı, McClelland'a (1961) göre kişinin bir işi daha iyi yapma, sorunları ortadan kaldırma veya karmaşık durumlar karşısında ustaca hareket etme istekliliğine işaret eder. Koh (1996)'a göre; bireyler başarı ihtiyaçları açısından değerlendirildiğinde; olaylara odaklanma, sorun çözme ve analitik düşünme yetisine sahip olma ve olayları farklı yorumlama potansiyeline göre incelendiğinde yüksek başarı ihtiyacına sahip olan bireylerin potansiyel girişimcilik özellikleri ön plana çıkmaktadır (Bozkurt ve Erdurur, 2013:60). Ören ve Biçkes (2011) tarafından yapılan görgül araştırmada ise ulaşılan sonuçlara göre girişimcilik boyutunu değerlendiren bireylerin, başarıma ihtiyacı ile girişimcilik potansiyeli arasında istatistikî açıdan anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki kurdukları sonucuna ulaşılmıştır.

Literatürde incelenen ve yukarıda da tartışılan açıklamalar bağlamında araştırmanın ana hipotezi şu şekilde geliştirilmiştir.

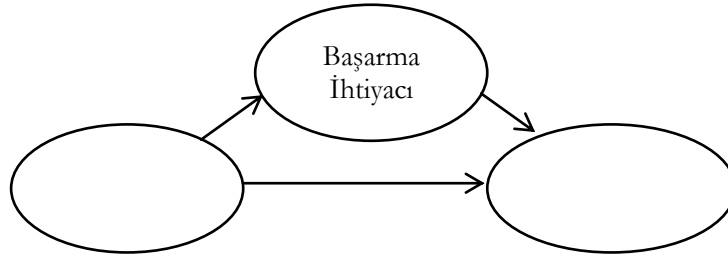
H1: *Kontrol odağının girişimcilik potansiyeline etkisinde başarıma ihtiyacının aracılık rolü vardır.*

3. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Üniversite öğrencilerinde kontrol odağı düzeyinin girişimcilik potansiyeline etkisinde başarıma ihtiyacının aracılık rolünü belirlemeye yönelik yapılan araştırmada; Adıyaman Üniversitesi Besni Meslek Yüksekokulunda öğrenim gören ve 2016-2017 Akademik Yılında Girişimcilik dersi alan öğrencilerden elde edilen veriler (n=198) doğrultusunda tanzim edilen araştırma modeline (Şekil 1) ilişkin regresyon analizleri yapılmıştır. Bu kapsamda öncelikle araştırmada kullanılan ölçeklerin, araştırma bağlamında toplanan verilerle uyumluluk düzeyini tespit etmek amacıyla Doğrulayıcı

Faktör Analizi yapılmış ardından hipotezlerin test edilmesi amacıyla Hiyerarşik Regresyon Analizi yapılmıştır. Araştırma Modeli Şekil 1’de sunulmuştur.

Şekil 1: Araştırmanın Modeli

3.1. Araştırmanın Evreni

Çalışmanın evrenini Adıyaman Üniversitesi Besni Meslek Yüksekokulu’nda öğrenim gören ve Girişimcilik dersi olarak derse fiilen devam eden öğrenciler oluşturmaktadır. Söz konusu Yüksekokul’da 2016-2017 Akademik Yılında Girişimcilik dersi alan ve fiilen derse devam eden öğrenci sayısı 395 kişidir. Ana kütlede %95 güvenilirlik düzeyinde ve %5’lik hata payı göz önünde bulundurularak en uygun örneklem büyüklüğü 195 kişi olarak belirlenmiştir (Sekaran, 1992, 253). Öncelikle evrenin tamamına ulaşmak amacıyla tüm öğrencilere anket formu dağıtılmıştır. Ancak dağıtılan anket formları bazı öğrenciler tarafından doldurulmak istenilmemiş, bazıları tarafından da eksik doldurulmuştur. Tüm bu olumsuzluklara rağmen dağıtılan 395 anket formundan 198 tanesinin geri dönüşü sağlanmış ve bu sayının tamamı analiz yapmak için uygun bulunmuştur.

3.2. Araştırmanın Ölçekleri

Çalışma kapsamında kullanılan ölçeklerle ilgili açıklamalar aşağıda verilmektedir. Araştırmada kullanılan ölçeklerin uyum iyiliği değerleri Tablo 1’de verilmiştir. Çalışma kapsamında geliştirilen hipotezi test etmek amacıyla Hiyerarşik Regresyon Analizi yapılmıştır. Şimşek (2007, 19)’e göre araştırma değişkenlerinin ölçülmesinde kullanılan ölçeklerin istatistiki açıdan geçerli olması ve yine istatistiki açıdan güvenilir olması gerekmektedir. Bu saikle çalışmada kullanılan ölçeklere geçerlilik ve güvenilirlik analizleri yapılmış ve ulaşılan sonuçlar Tablo 1’de sunulmuştur. Tüm ölçeklerde KMO ve Barlett testleri kabul edilen sınırlar içerisindeydi. Ayrıca ölçeklerde çoklu bağlantı testleri yapılmış olup, bağlantı problemi bulunmamaktadır.

3.2.1. Girişimcilik Potansiyeli Ölçeği (GPÖ)

Üniversite öğrencilerinin girişimcilik potansiyellerini ölçmek için; Ören ve Biçkes (2011) tarafından geliştirilen ve Özdemir vd. (2016) tarafından da kullanılan Girişimcilik Potansiyeli Ölçeği (GPÖ) kullanılmıştır. Ölçek tek boyut ve 12 ifadeden oluşmaktadır. İfadelerin ölçümünde 5’li Likert (1=Hiç Katılmıyorum, 5= Tamamen Katılmıyorum) kullanılmıştır.

Ölçeğin yapı geçerliliğini test etmek amacıyla yapılan Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) sonucunda ölçeğin tek bileşenli yapıya uyum sağlamadığı ve uyum iyiliği değerlerinin kabul edilebilir standartların altında olduğu tespit edilmiştir. Bu noktada önermelerin standart regresyon katsayıları kontrol edilmiştir. Tahmin katsayılarının normal olduğunun tespit edilmesinin ardından uyum iyiliği sonuçlarını kabul edilebilir sınır değerlere ulaştırabilmek için aralarındaki kovaryans değeri çok yüksek olan e-10 (Bir iş kurmak ve büyütmeyle ifade edilen riski başarıyla yönetim) ve e11 (Yeni fikirlerle nasıl daha iyi ve daha etkili olunabileceği ile ilgili olarak sık sık gündeme gelirim) ifadeleri arasında modifikasyon gerçekleştirilmiştir.

Modifikasyon işleminin ardından yinelenen Doğrulayıcı Faktör Analizi neticesinde verilerin ölçeğin tek bileşenli haline uyum sağladığı görülmektedir. Ölçeğe ait uyum iyiliği değerleri Tablo 1’de verilmiştir. Yapılan güvenilirlik analizi neticesinde Alpha güvenilirlik katsayısı 0.88 olarak bulunmuştur. Ölçeğin Kaiser-Meyer-Olkin analiz sonucunun 0.90 ve Barlett testi anlamlı ($p=.000$) olduğu ortaya çıkmıştır.

3.2.2. Kontrol Odağı Ölçeği (KOÖ)

Üniversite öğrencilerinin kontrol odağı düzeyini ölçmek için; Bozkurt ve Erdurur (2011) tarafından kullanılan Kontrol Odağı Ölçeği (KOÖ) kullanılmıştır. Ölçek tek boyut ve 8 ifadeden oluşmaktadır. İfadelerin ölçümünde 5’li Likert (1=Hiç Katılmıyorum, 5= Tamamen Katılıyorum) kullanılmıştır.

Ölçeğin yapı geçerliliğini test etmek maksadıyla yapılan Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) sonucunda ölçeğin tek bileşenli yapıya uyum sağlamadığı ve uyum iyiliği değerlerinin kabul edilebilir standartların altında olduğu tespit edilmiştir. Bu noktada önermelerin standart regresyon katsayıları kontrol edilmiştir. Tahmin katsayılarının normal olduğunun tespit edilmesinin ardından uyum iyiliği sonuçlarını kabul edilebilir sınır değerlere ulaştırabilmek için aralarındaki kovaryans değeri çok yüksek olane³ (Yeterince kar elde ediyorsam işle ilgili belirsiz koşullarda çalışmaktan rahatsız olmam) ile e⁴ (Ücreti iyi olduğu sürece rutin ve sıkıcı işlerde çalışmaktan kaçınmam) ve e⁷ (Yaşamımdaki olayların sonuçlarını şans ve kötü kader değil ben etkilerim) ile e⁸ (Başarının kişisel çabadan çok şansın ve kaderin bir sonucu olduğuna inanırım) ifadeleri arasında modifikasyon uygulanmıştır.

Modifikasyon işleminin ardından yinelenen Doğrulayıcı Faktör Analizi neticesinde verilerin ölçeğin tek bileşenli haline uyum sağladığı görülmektedir. Ölçeğe ait uyum iyiliği değerleri Tablo 1’de verilmiştir. Yapılan güvenilirlik analizi neticesinde Alpha güvenilirlik katsayısı 0.51 olarak bulunmuştur. “Kontrol Odağı Ölçeği”ne ait α değerlerinin “düşük güvenilirliğe” sahip olduğu ($0.40 \leq \alpha < 0.60$) görülmektedir (Kalaycı, 2008: 405). Ancak inceleme türü çalışmalarda bu değer 0.5’e kadar makul kabul edilebileceği de bazı araştırmacılarca öngörülmektedir (Altunışık vd., 2010, 124). Buna göre ulaşılan α değerinin düşük güvenilirliğe sahip olmasına rağmen kabul edilebilir olduğunu ifade etmek mümkündür.

Ölçeğin Kaiser-Meyer-Olkin analiz sonucunun 0.60 ve Barlett testi anlamlı ($p=.000$) olduğu ortaya çıkmıştır. KMO değerinin 0.60 ve üstünde olması, örneklemin faktör analizi için yeterli olacağına işaret etmekteyken, Hutcheson ve Sofroniou (1999) bu değer 0.5 ile 0.7 arasının normal; 0.7 ile 0.8 arasının iyi; 0.8 ile 0.9 arasının çok iyi; 0.9 ve üzerinin ise mükemmel olduğunu belirtmektedir (Dağlı, 2015, 205). Buna göre ulaşılan KMO değerinin normal olduğunu söylemek mümkündür.

3.2.3. Başarma İhtiyacı Ölçeği (BİÖ)

Katılımcıların başarma ihtiyacı düzeyini ölçmek maksadıyla Ören ve Bıçkes (2011)’den yararlanılarak oluşturulan ayrıca Özdemir vd. (2016) tarafından da kullanılan Başarma İhtiyacı Ölçeği (BİÖ) kullanılmıştır. Ölçek tek boyut ve 6 ifadeden oluşmaktadır. İfadelerin ölçümünde 5’li Likert (1=Hiç Katılmıyorum, 5= Tamamen Katılıyorum) kullanılmıştır.

Ölçeğin yapı geçerliliğini test etmek maksadıyla yapılan Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) sonucunda ölçeğin tek bileşenli yapıya uyum sağlamadığı ve uyum iyiliği değerlerinin kabul edilebilir standartların altında olduğu tespit edilmiştir. Bu noktada önermelerin standart regresyon katsayıları kontrol edilmiştir. Tahmin katsayılarının normal olduğunun tespit edilmesinin ardından uyum iyiliği sonuçlarını kabul edilebilir sınır değerlere ulaştırabilmek için aralarındaki kovaryans değeri çok yüksek olan e⁵(Düzensiz şartlarda çalışmaktan zevk alırım) ile e⁸ (İnsanları işe alırken beceri esasına göre değil bağlılıklarına göre alırım) ifadeleri arasında modifikasyon uygulanmıştır.

Modifikasyon işleminin ardından yinelenen Doğrulayıcı Faktör Analizi neticesinde verilerin ölçeğin tek bileşenli haline uyum sağladığı görülmektedir. Ölçeğe ait uyum iyiliği değerleri Tablo 1’de verilmiştir. Yapılan güvenilirlik analizi neticesinde Alpha güvenilirlik katsayısı 0.66 olarak

bulunmuştur. Ölçeğin Kaiser-Meyer-Olkin analiz sonucunun 0.78 ve Barlett testi anlamlı ($p=.000$) olduğu ortaya çıkmıştır.

4. BULGULAR

Araştırmaya katılanların %72,7'si kadın ($n=144$) ve %34,8'inin ($n=69$) babası işçi olup %96,0'ının ($n=190$) annesi ev hanımıdır. Ayrıca katılımcıların aylık aile geliri ortalaması 2.115,40 TL olup aylık kişisel harcama ortalaması ise 500,93 TL'dir.

Araştırmada kullanılan ölçeklere ilişkin doğrulayıcı faktör analizleri yapılmış olup söz konusu bulgular Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1: Ölçeklerin Uyum İyiliği Değerleri*

Ölçekler	X ²	df	CMIN/ DF≤5	GFI ≥.85	AGFI ≥.80	CFI ≥.90	NFI ≥.90	TLI ≥.90	RMSEA ≤.08
1.Girişimcilik Potansiyeli	122.152	53	2.31	.90	.86	.92	.88	.91	.08
2.Kontrol Odağı	32.050	18	1.78	.96	.92	.88	.78	.81	.06
3. Başarım İhtiyacı	51.302	26	1.97	.95	.91	.93	.87	.90	.07

*Uyum iyiliği değer sınırları “kabul edilebilir” standartlara göre düzenlenmiştir (Gürbüz ve Şahin, 2016:337).

Model uyum iyiliği değerleri incelendiğinde CMIN/df, CFI, GFI, AGFI ve RMSEA başta olmak üzere neredeyse tüm uyum iyiliği değerlerinin kabul edilen eşik değerlerin içerisinde olduğu gözlemlenmektedir. Fakat, “Kontrol Odağı Ölçeği”ne ait CFI değerinin sınır değer olan 0.90 değerinin az da olsa altında olduğu görülmektedir. Garson (2004)'e göre bu uyum iyiliği değerleri kesin olmamakla birlikte birer kabullenmedir. Dolayısıyla tüm değerlerin iyi uyuma sahip olması bir koşul olarak görülmemektedir (Işık ve Zincirkıran, 2016: 98). Yine, Ayyıldız ve Cengiz (2006,77)'e göre yeni gelişmekte olan alanlarda oluşturulan bir modelin uyum iyiliği indekslerinin kritik limitlerin altında kalması normal karşılanmaktadır. Örneğin, eşik değeri 0.90 olan CFI değerinin 0.85'lik bir değer alması kabul edilebilir bir durumdur. Buradan hareketle çalışma kapsamında kullanılan ve CFI değeri 0.88 bulunan “Kontrol Odağı Ölçeği”nin modele uyum sağladığı söylenebilir. Yine, yapılan doğrulayıcı faktör analizi sonucu ulaşılan NFI ve TLI değerlerinin iyi uyuma sahip olmadığı görülmektedir. Buna rağmen, elde edilen diğer indekslerin (CMIN/DF(χ^2/sd), RMSEA, GFI, AGFI, CFI) iyi uyum değerlerine sahip olması DFA sonucunun kabul edilebilir olması için yeterli görülmektedir. Nitekim NFI ve TLI değerlerinin eşik değerlerin altında veya eşik değerlere oldukça yakın olması Şimşek (2007)'e göre örneklem büyüklüğünden kaynaklanmakta ve modelin uyum iyiliğini bozmamaktadır (Dağlı, 2015, 212). Bu sonuçlar neticesinde kullanılan ölçeklerin birinci düzey faktöriyel yapılarının veri ile desteklendiğini veya doğrulandığını söylemek mümkündür. Araştırmanın bu kısmında kontrol odağı (KO) düzeyinin girişimcilik potansiyeline (GP) etkisinde başarıma ihtiyacının (Bİ) aracılık rolünün açıklanması amaçlanmaktadır. Aracı değişken, bağımsız değişkenin etkisini bağımlı değişkene ileten veya aracılık eden değişkenlerin genel adıdır. Bağımsız ve bağımlı değişken arasında yer alan bu değer iki değişken arasında bağlantı mekanizması gibi çalışır (Gürbüz ve Şahin, 2016, 286).

Bu bağlamda kontrol odağı düzeyinin girişimcilik potansiyeline etkisinde başarıma ihtiyacı düzeyinin aracılık etkisi Baron ve Kenny (1986)'nin önerdiği dört aşamalı yaklaşım çerçevesinde çeşitli regresyon analizleri uygulanmıştır (Gürbüz ve Şahin, 2016, 287). Yapılan regresyon analizlerine ait tüm bulgular Tablo 38'de sunulmuştur.

Tablo 2: Regresyon Analizi Sonuçları

Adımlar	Regresyon Katsayıları			Model İstatistikleri
	B	S.H	β	
1.Adım BsızD: KOÖ BLİd: GPÖ	,488	,070	,415	$R^2= 0,168$ $F(1,196)= 40,795$ $p=0,000<0,01$
2.Adım BsızD: KOÖ BLİd: BİÖ	,461	,066	,449	$R^2=0,198$ $F(1,196)=49,549$ $p=0,000<0,01$
3.Adım BsızD: BİÖ BLİd: GPÖ	,660	,058	,627	$R^2=0,391$ $F(1,196)=127,255$ $p=0,000<0,01$
4.Adım BsızD 1: KOÖ BsızD 2: BİÖ BLİd: GPÖ	,180 ,581	,066 ,064	,167 ,552	$R^2=0,410$ $F(2,195)=69,424$ $p=0,007<0,01$ $p=0,000<0,01$

Regresyon analizi sonuçları; birinci adımda kontrol odağı düzeyinin girişimcilik potansiyeli üzerinde pozitif yönlü ve anlamlı etkisinin ($\beta=415$, $p= 0.000 < 0.01$) olduğunu, ikinci adımda kontrol odağı düzeyinin başarıma ihtiyacı üzerinde pozitif yönlü ve anlamlı etkisinin ($\beta=,449$, $p= 0.000 < 0.01$) olduğunu, üçüncü adımda başarıma ihtiyacının girişimcilik potansiyeli üzerinde pozitif yönlü ve anlamlı etkisinin ($\beta=,627$, $p= 0.000 < 0.01$) olduğunu göstermiştir. Dördüncü adımda; kontrol odağı düzeyi ve başarıma ihtiyacının birlikte girişimcilik potansiyeli üzerindeki etkilerine bakıldığında; kontrol odağı düzeyinin girişimcilik potansiyeli üzerinde pozitif yönlü ve anlamlı ($\beta=,167$, $p= 0.000 < 0.01$) etkisinin olduğu ve yine başarıma ihtiyacının girişimcilik potansiyeli üzerinde pozitif ve anlamlı ($\beta=,522$, $p= 0.000 < 0.01$) etkisinin sürdüğü görülmüştür. Bu aşamada bağımsız değişken olan kontrol odağı düzeyi ile bağımlı değişken girişimcilik potansiyeli arasındaki birinci adımdaki anlamlı etkinin devam etmesine karşın, bu iki değişken arasındaki ilişkide birinci adıma kıyasla bir azalmanın meydana geldiği sonucuna ulaşılmıştır. Başka bir ifadeyle, başarıma ihtiyacı (aracı değişken) modele eklendiğinde; kontrol odağı düzeyinin (bağımsız değişken) girişimcilik potansiyeli (bağımlı değişken) üzerindeki etkisi $\beta=,415$ ($p= 0.000 < 0.01$) değerinden $\beta=,167$ ($p= 0.000 < 0.01$) değerine azalmıştır. Bu bulgular; kontrol odağı düzeyinin girişimcilik potansiyeli üzerindeki etkisinde başarıma ihtiyacının kısmi aracı etkiye sahip olduğunu göstermiştir. Bu noktada aracılık etkisinin istatistiksel olarak anlamlılığını test etmek amacıyla Sobel Testi yapılmış ve Sobel(z) anlamlı bulunmuştur ($z=5,953$, $p= 0.000 < 0.01$).

Sonuç olarak, kontrol düzeyinin başarıma ihtiyacını artırdığı ve başarıma ihtiyacının da girişimcilik potansiyelini artırdığı doğrulanmıştır.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Geleceğin potansiyel girişimcileri olarak düşünülen üniversite öğrencileri örnekleminde; kontrol odağı düzeyinin girişimcilik potansiyeline etkisinde başarıma ihtiyacının aracılık rolünü ölçmek amacıyla yapılan bu araştırma kapsamında test edilen hipotez (*Kontrol odağı girişimcilik potansiyeline etkisinde başarıma ihtiyacının aracılık rolü vardır*) kabul edilerek desteklenmiştir.

Kontrol odağı; insanların yaşamı hakkındaki algılarını ve yaşamındaki olayları kontrol edip edemeyeceğine olan inancını temsil etmektedir (Bozkurt ve Erdurur, 2013, 60). Kontrol odağına sahip olan kişilerin yetenekleriyle, hünerleriyle ve çabalarıyla olayların sonuçlarını etkileyebileceklerine olan inançları tamdır (Korkmaz, 2012, 212). Bozkurt ve Erdurur'un (2013) yapmış oldukları çalışmanın sonucunda kontrol odağı faktörünün girişimcilik eğilimi üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olduğu belirtilmiştir. Naktiyok (2004) 'e göre girişimcilik davranışı ile içsel kontrol odağı arasında

doğru yönlü bir ilişki söz konusudur. Araştırma neticesinde kontrol odağının girişimcilik potansiyeli üzerinde pozitif yönlü ve anlamlı düzeyde etki ettiğinin tespit edilmesi literatürü doğrular niteliktedir.

Özdemir vd., (2016, 127)'e göre; yüksek ve kuvvetli başarıma ihtiyacı ile motive edilmiş kişilerin başarılı olma adına gerekli güdülenmeye sahip olmaları ve diğer kişilerle karşılaştırıldıklarında daha yüksek girişimcilik potansiyeline sahip olmalarını ifade eder. Johnson'a (1990) göre de başarı ihtiyacıyla girişimsel faaliyetler arasında dikkate değer bir ilişki vardır ve başarı ihtiyacı işletme kuran kişileri toplumun diğer bireylerinden farklılaştırır. Collins ve arkadaşlarının yaptığı araştırmada başarı ihtiyacı ile girişimcilik arasında önemli bir ilişki olduğu ve başarı ihtiyacının işletme kuranlarla diğer kişileri birbirinden ayırt etmede etkili bir araç olduğunu ileri sürülmüştür (Soylu vd., 2015, 318). Bozkurt ve Erdurur (2013) tarafından gerçekleştirilen çalışmanın kolerasyon analizi sonuçlarına bakıldığında girişimcilik eğilimi ile girişimci kişilik özelliklerinden başarıma ihtiyacı duyma faktörüyle pozitif yönde ve orta düzeyde anlamlı bir ilişkinin olduğu ortaya çıkmıştır. Nitekim tarafımızca yapılan bu araştırma sonucunda da başarıma ihtiyacının girişimcilik potansiyeli üzerinde pozitif yönlü ve anlamlı düzeyde etkisinin ortaya çıkması literatür ile uyumaktadır.

Yüksek düzeyde başarı ihtiyacına sahip kişiler, eylemlerinin neticelerine katlanma ve problemleri çözme konusunda yüksek mesuliyete sahiptir. Başarma ihtiyacı yüksek olan insanlar durumları analiz eder ve başarı olasılıklarını araştırır. Bu kişiler ayrıca karşılaştıkları zorlukları aşma noktasında yüksek bir inanca sahiplerdir. Aynı zamanda bu bireyler, olaylara daha fazla odaklanırlar ve olayları değişim potansiyeline göre değerlendirirler (Ceylan ve Demircan, 2002). Özdemir vd. (2016)'e göre; başarıma ihtiyacı yüksek bireylerin başarılı olma adına sorumluluk alıp başarılı olacaklarına olan inançları tamdır. Bu noktada başarıma ihtiyacı yüksek insanların yüksek kontrol odağına sahip olduklarını söylemek mümkün olacaktır. Dolayısıyla kontrol odağı yüksek bireylerin başarıma ihtiyaçlarının yüksek olacağı yönündeki kanı literatür tarafından desteklenmektedir. Bu çerçevede insanların kontrol odağı düzeylerinin yükselmesi, onların motivasyonlarını ve başarıma arzularını artıracak ve bu sayede bireylerin girişimcilik potansiyellerini ortaya çıkarmalarına yardımcı olacaktır. Bu ilişki kontrol odağının girişimcilik potansiyeline etkisinde başarıma ihtiyacının aracılık rolü olduğunu işaret etmektedir. Dolayısıyla alan yazın araştırma sorusu olarak kabul edilen ulaşılan ve yapılan Hiyerarşik Regresyon Analizi neticesiyle desteklenen hipotezi (*Kontrol odağı düzeyinin girişimcilik potansiyeline etkisinde başarıma ihtiyacı düzeyinin aracılık rolü vardır*) doğrular niteliktedir.

Sonuç olarak; kontrol odağı düzeyi yüksek insanlar davranışlarının sonuçlarının kendi faaliyetlerine bağlı olduğuna inanırlar ve bu da başarılı olma noktasında kendilerine yüksek bir motivasyon sağlar. Böylelikle bu bireylerin başarıma ihtiyaçları, olayların kontrolünün kendi ellerinde olduğunu gördükçe –kontrol odağı düzeyi arttıkça- artacak bunun sonunda da bireylerin girişimcilik potansiyelleri yükselecektir.

Araştırma neticesinde kontrol odağının girişimcilik potansiyelini hem doğrudan etkilediği hem de başarıma ihtiyacının aracılığıyla etkilediği bulgusuna ulaşılmıştır. Bu durumda sonraki araştırmacılara kontrol odağının girişimcilik potansiyeline etkisinde önemli bir aracı rol üstlenen başarıma ihtiyacı düzeyini McClelland (1961)' in ortaya atmış olduğu teori çerçevesinde etkileyen faktörleri de araştırma modeline dâhil ederek birden fazla aracı etkinin test edildiği araştırmalar yapmaları önerilmektedir.

Son olarak girişimciliğin ülke ekonomisi ve istihdam açısından büyük bir önem arz ettiği realitesinden hareketle girişimci adaylarına verilen girişimcilik eğitimlerinde başarıma ihtiyacı düzeylerinin artırılmasına yönelik içeriklerin eğitim müfredatlarına eklenmesi önerilmektedir.

KAYNAKLAR

- Aytaç, Ö. (2006). Girişimcilik: Sosyo-kültürel bir perspektif, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 15, 139-160.
- Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S. ve Yıldırım, E. (2010). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri* (6.Baskı). Sakarya: Sakarya Yayıncılık.
- Ayyıldız, H. ve Cengiz, E. (2006). Pazarlama modellerinin testinde kullanılabilir yapısal eşitlik modeli (YEM) üzerine kavramsal bir inceleme. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*. 11(1). 63-84.
- Baron, R. M. ve David A. Kenny (1986). The moderator-mediator variable distinction in social psychological research: Conceptual, strategic and statistical considerations, *Journal of Personality and Social Psychology*, 51(6). 1173-1182.
- Binks, M. ve Vale, P. (1990). *Entrepreneurship and economic change*, London: McGraw Hill Book Company.
- Bozkurt, Ö. ve Erdurur, K. (2013). Girişimci kişilik özelliklerinin girişimcilik eğilimindeki etkisi: potansiyel girişimciler üzerinde bir araştırma, *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 8(2).
- Cansız, E. (2007). Üniversite öğrencilerinin girişimcilik özelliklerinin belirlenmesi: Süleyman Demirel Üniversitesi öğrencileri üzerinde bir çalışma, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Isparta.
- Ceylan, A. ve Demircan, N. (2002). Girişimcilerin başarı, güç ve yakın ilişki ihtiyaçlarının kişilik özellikleriyle ilişkisi üzerine Düzce Bölgesi'ndeki kobi'lerde yapılan bir araştırma, 21. yüzyılda kobi'ler: sorunlar, fırsatlar ve çözüm önerileri, Doğu Akdeniz Üniversitesi İşletme Fakültesi, 03-04 Ocak 2002, K.K.T.C.
- Dağlı, A. (2015). Örgütsel muhalefet ölçeğinin Türkçe'ye uyarlanması: geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 14 (53). 198-218.
- Dündar, S. ve Ağca, V. (2007). Afyon Kocatepe Üniversitesi lisans öğrencilerinin girişimcilik özelliklerinin incelenmesine ilişkin ampirik bir çalışma, *H.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 25(1), 121-142.
- Güney, S. ve Nurmakhmatuly, A. (2007). Kültürün girişimciliğe etkisi: Kazakistan ve Türkiye Üniversite öğrencilerinin girişimcilik özelliklerinin belirlenmesine yönelik kültürlerarası araştırma, *Balikesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 62-86.
- Gürbüz, S. ve Şahin, F. (2016). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri Felsefe-Yöntem-Analiz*, Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Güven, S. (2009). New primary education course programmes and entrepreneurship, *Procedia Social And Behaviora lSciences*, 1, 265-270.
- Hansemark, O. C. (2000). Predictive validity of TAT and CMPS on the entrepreneurial activity, 'Start of a newbusiness': A longitudinal study, *Journal of Management Psychology*, 15 (7), 634654.
- Hisrich, R.D. ve Peters, M.P. (2002). *Entrepreneurship*, McGraw: Hill Higher Education.
- Ireland, R. D., Hitt, M. A. ve Sirmon, D. G. (2003). A model of strategic entrepreneurship: The construct and its dimensions, *Journal of Management*, 29, 963-989.
- Işık, M. ve Zincirkıran, M. (2016). Kurumsal itibar algısının iş tatminine etkisinde örgütsel özdeşleşmenin aracı rolü: Doğu Anadolu Bölgesi üniversiteler üzerinde bir uygulama. *İşletme Araştırmaları Dergisi*. 8 (3). 89-106.
- Koh, C. H. (1996). Testing hypotheses of entrepreneurial characteristics A study of Hong Kong MBA students, *Journal of Managerial Psychology*, 11(3), 12-25.
- Korkmaz, O. (2012). Üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini belirlemeye yönelik bir araştırma: Bülent Ecevit Üniversitesi örneği, *Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 14(2), 209-226.
- Luthans, F. ve Ibrayeva, E. S. (2006). Entrepreneurial self-efficacy in Central Asian transition economies: quantitative and qualitative analyses, *Journal of international Business Studies*, 37, 92-110.
- McClelland, D. C. (1961). *The Achieving Society*. Princeton: D. Van Nostrand Company.

- Naktiyok, A. (2004). *İç girişimcilik*, İstanbul: Beta Yayınları.
- Ören K.ve Biçkes M. (2011). Kişilik özelliklerinin girişimcilik potansiyeli üzerindeki etkileri (Nevşehir'deki yüksek öğrenim öğrencileri üzerinde yapılan bir araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 16(3), 67-68.
- Özdemir, A., Saygılı, M. ve Yıldırım. K. (2016). Risk alma eğilimi ve başarıma ihtiyacının girişimcilik potansiyeline etkisi: Üniversite öğrencileri üzerine bir araştırma,*Sakarya Üniversitesi İşletme Bilimi Dergisi (JOBS)*,4(2), 121-140. DOI: 10.22139/jobs.287249.
- Özden, K.,Temurlenk, M. S. ve Başar, S. (2008). Girişimcilik eğilimi: Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi ve Atatürk Üniversitesi öğrencileri üzerine bir araştırma, *Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi Yayınları:112 Kongreler Dizisi*, 16, 229-240.
- Pillis, E. ve Reardon, K. K. (2007). The influence of personality traits and persuasive messages on entrepreneurial intention a cross-cultural comparison, *Career Development International*, 12(4), 382-396.
- Rotter, J. B. (1966). Generalized expectancies for internal and external control of reinforcement. *Psychological Monographs*, 80, 1-28.
- Sekaran, U. (1992). *Research methods for business: A skill building approach*, Second Edition, John Wiley&Sons, 450.
- Soylu, A., Şenel, D., Kalfa, V.R. ve Kocaalan, M.L. (2015). Girişimcilik eğitimlerinin öğrencilerin girişimcilik eğilimlerine olan etkilerini belirlemeye yönelik bir araştırma: Pamukkale Üniversitesi Honaz Meslek Yüksekokulu örneği, *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 7(3), 311-335.
- Titiz, T. (1999). *Genç girişimcilere öneriler*. İstanbul: İnkılap Kitabevi.
- Zhao, J. ve Chen, L, (2008). Individualism, collectivism, selected personality traits and to Us occupations, *Journal Of Vocational Behavior*, 71(1), 1-22.

Citation Information:

Özgüner, M., Özdemir, A., Saygılı, M. ve Onay, Ö. (2017). Kontrol odağının girişimcilik potansiyeline etkisinde başarıma ihtiyacının aracılık rolü. *Türk Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 1-11. Retrieved from <http://dergipark.gov.tr/tursbad/issue/31623/346726>